

Inspectie van het Onderwijs
*Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap*

KWALITEITSONDERZOEK IN HET KADER VAN HET ONDERWIJSVERSLAG 2016

**Dollard College Bellingwedde
VMBOGT**

Plaats	:	Bellingwolde
BRIN nummer	:	20CM C4
BRIN nummer	:	20CM 03 VMBOGT
Onderzoeksnummer	:	289016
Datum onderzoek	:	20 april 2016
Datum vaststelling	:	15 juli 2016

1. INLEIDING

De Inspectie van het Onderwijs heeft op 20 april 2016 een onderzoek uitgevoerd op het Dollard College locatie Bellingwedde, afdeling vmbo gt, om een oordeel te kunnen uitspreken over de kwaliteit van het onderwijs op deze afdeling en over de naleving van wet- en regelgeving. Daarmee geldt dit onderzoek ook als het bezoek dat de inspectie op alle scholen voor voortgezet onderwijs ten minste eens in de vier jaar aflegt.

Aanleiding

De aanleiding voor dit onderzoek is het volgende.

De afdeling is betrokken in het jaarlijkse steekproefonderzoek voor het Onderwijsverslag 2015-2016. Dit onderzoek leidt tot een kwaliteitsprofiel voor uw school en een bepaling van het toezichtarrangement.

Ook gebruiken we dit onderzoek om informatie te verzamelen over een aantal thema's waarover we in het Onderwijsverslag 2015-2016 zullen rapporteren, te weten 'leraarschap en de professionele ruimte van leraren' in relatie tot 'omgaan met verschillen tussen leerlingen'.

De locatie in Bellingwedde is onderdeel van het Dollard College. De school heeft een brede instroom in de onderbouw. Leerlingen die na het tweede leerjaar niet naar 3 mavo gaan, kiezen voor een andere school. Samen met de isk-afdeling heeft deze vestiging rond de 200 leerlingen.

Toezichthistorie

De school is vier jaar geleden voor het laatst bezocht ook in het kader van verzameling van gegevens voor het onderwijsverslag. De vestiging heeft de afgelopen jaren een basisarrangement gehad en er was dan ook geen aanleiding voor de inspectie nader onderzoek te doen.

Onderzoeksopzet

De inspectie baseert haar kwaliteitsoordelen door de onderwijspraktijk van de school te toetsen aan een selectie van kwaliteitsindicatoren uit het toezichtkader voortgezet onderwijs 2013. Bij dit onderzoek hebben we de indicatoren uit het zogenaamde kernkader onderzocht. Dit is het gedeelte uit het toezichtkader dat bij al onze kwaliteitsonderzoeken minimaal wordt beoordeeld.

Het onderzoek bestond uit de volgende activiteiten:

- Wij hebben relevante documenten van en over de school geanalyseerd.
- Schoolbezoek, waarbij wij in een aantal lessen de onderwijspraktijk hebben geobserveerd.
- Het leerlingvolgsysteem is ingezien. In aansluiting daarop is een aantal dossiers van leerlingen bestudeerd.
- Wij hebben gesprekken gevoerd met het management, vaksecties, leraren, ondersteuningsfunctionarissen, mentoren, leerlingen en leden van de MR.
- Aan het eind van het schoolbezoek heeft de inspectie de bevindingen van het onderzoek besproken met de directie.

Opbouw rapport

In hoofdstuk 2 staat de conclusie van het onderzoek waaronder het vervolgtoezicht. In hoofdstuk 3 beschrijven we de bevindingen uit het onderzoek in de vorm van een kwaliteitsprofiel. Dit wordt gevolgd door een paragraaf waarin het oordeel van de inspectie wordt toegelicht en waar mogelijk de schoolontwikkeling in samenhang wordt beschreven.

2. CONCLUSIE EN TOEZICHTARRANGEMENT

Een kwaliteitsonderzoek zoals wij op het Dollard College, locatie Bellingwedde, afdeling vmbo-gt hebben uitgevoerd, leidt tot een zogenaamd toezichtarrangement voor kwaliteit en/of voor naleving. Een arrangement kan *basistoezicht* inhouden of juist *aangepast* toezicht. In het eerste geval (bij basistoezicht) vinden wij de kwaliteit van voldoende niveau en is het daarom niet nodig om de school onder intensief toezicht te plaatsen. Als er echter teveel tekortkomingen zijn geconstateerd, wordt conform beslisregels geoordeeld dat de kwaliteit onvoldoende is en stellen we een aangepast arrangement vast voor zwakke of voor zeer zwakke kwaliteit en/of voor naleving.

Onze conclusie voor Dollard College, locatie Bellingwedde is als volgt.

We kennen aan de afdeling het basisarrangement toe op grond van het feit dat de opbrengsten voldoende zijn en ook de kwaliteit van het onderwijs als voldoende is beoordeeld. Dat betekent dat er geen aanleiding is om het toezicht te intensiveren.

3. BEVINDINGEN

In dit hoofdstuk leest u de bevindingen uit ons onderzoek op basis waarvan we tot onze conclusie over de kwaliteit zijn gekomen. Eerst geven we een samenvattend algemeen beeld over de kwaliteit van het onderwijs op Dollard College, locatie Bellingwedde, afdeling vmbo-gt. Daarna volgt het kwaliteitsprofiel waarin de oordelen op de indicatoren staan. Vervolgens lichten we die oordelen in onderlinge samenhang toe.

3.1 Algemeen Beeld

We hebben de kwaliteit van het onderwijs op de locatie Bellingwedde van het Dollard College als voldoende beoordeeld. Binnen de kleinschalige locatie heerst een veilig en prettig schoolklimaat waarbij de leerlingen zich gekend voelen. Weliswaar zijn de pedagogische en didactische vaardigheden van de leraren van wisselende kwaliteit, maar de betrokkenheid van en de samenhang binnen het team staan een kritisch kwaliteitsbewustzijn toe. De school heeft een stevige positie in de regio en probeert deze ook te behouden.

De begeleiding en ondersteuning van de leerlingen zijn van voldoende niveau. De onderwijsresultaten zijn de afgelopen jaren op of boven het landelijk gemiddelde.

3.2 Kwaliteits- en nalevingsprofiel

In onderstaande tabel staan de indicatoren die in dit onderzoek zijn betrokken en tot welke oordelen het onderzoek heeft geleid. De nummering in de tabellen verwijst naar het volledige waarderingskader voortgezet onderwijs. Het volledige kader kunt u op de website van de inspectie bekijken en downloaden. Hierin zijn de indicatoren voorzien van een kleur.

Sommige nummers zijn rood. Dit betekent dat zij tot het zogenaamde kernkader behoren. De blauw genummerde indicatoren (aanvullend kader) zijn indicatoren die de inspectie aan een onderzoek kan toevoegen om de kwaliteit van de betreffende indicator te beoordelen en de groen genummerde indicatoren (verdiepend kader) zijn indicatoren die de inspectie bijvoorbeeld bij een themaonderzoek wil beoordelen.

De oordelen zijn weergegeven in de vorm van een score. De score geeft aan in welke mate de betreffende indicator gerealiseerd is.

Legenda:

1. slecht
2. onvoldoende
3. voldoende
4. goed
5. niet te beoordelen

Wij hebben daarnaast onderzocht of de school voldoet aan de naleving van enkele wettelijke voorschriften. Dit wordt tot uitdrukking gebracht met de score 'ja' of 'nee'.

De opbrengsten liggen op het niveau dat op grond van de kenmerken van de leerlingenpopulatie verwacht mag worden		1	2	3	4	5
1.1	De leerlingen behalen in de onderbouw het opleidingsniveau dat mag worden verwacht.			•		
1.2.3	De leerlingen lopen weinig vertraging op in de bovenbouw van de opleiding vmbo-gt.			•		
1.3.3	De leerlingen van de opleiding vmbo-gt behalen voor het centraal examen de cijfers die mogen worden verwacht.			•		
1.4.3	Bij de opleiding vmbo-gt zijn de verschillen tussen het cijfer voor het schoolexamen en het cijfer voor het centraal examen van een aanvaardbaar niveau.			•		

De leerlingen krijgen voldoende tijd om zich het leerstofaanbod eigen te maken		1	2	3	4
4.3	De leerlingen maken efficiënt gebruik van de onderwijstijd.			•	

Het (vak)didactisch handelen van leraren stelt leerlingen in staat tot leren en ontwikkeling		1	2	3	4
7.1	De onderwijsactiviteit heeft een doelgerichte opbouw.			•	
7.2	De leraar geeft een begrijpelijke uitleg.			•	
7.3	De leerlingen zijn actief betrokken.			•	
7.4	De leerlingen krijgen effectieve feedback op hun leerproces.		•		

De school biedt effectief aanvullend onderwijs en ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben. (basisondersteuning)		1	2	3	4
9.1	De school volgt systematisch de vorderingen van de leerlingen aan de hand van genormeerde toetsen.			•	
9.2	De school bepaalt wat de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte is van individuele of groepen leerlingen.			•	

De school biedt effectief aanvullend onderwijs en ondersteuning aan leerlingen die dat nodig hebben. (basisondersteuning)		1	2	3	4
9.4	De school voert de ondersteuning planmatig uit.			•	

De school bewaakt de kwaliteit van haar opbrengsten		1	2	3	4
12.1	De school evalueert systematisch de opbrengsten.			•	
12.2	De school werkt doelgericht aan de kwaliteit van de opbrengsten.			•	

De school bewaakt de kwaliteit van het onderwijsproces		1	2	3	4
13.1	De school evalueert systematisch het onderwijsproces.			•	
13.2	De school werkt doelgericht aan de verbetering van het onderwijsproces.			•	
13.3	De school borgt de kwaliteit van het onderwijsproces.			•	

N1	TOELATING art. 27 WVO en art. 3 Inrichtingsbesluit WVO	Nee	Ja
N1.1	Het bevoegd gezag baseert zijn beslissing over de toelating van leerlingen tot het eerste schooljaar op het schooladvies van de basisschool dat voor 1 maart wordt vastgesteld.		•
N1.2	Indien het schooladvies naar aanleiding van het resultaat van de centrale eindtoets of een andere eindtoets wordt gewijzigd, dan baseert het bevoegd gezag zijn beslissing over de toelating van leerlingen tot het eerste schooljaar op dat gewijzigde schooladvies.		•

N2	Verzuim en voortijdig schoolverlaten (VSV)	Nee	Ja
N2.1	De schoolgids bevat informatie over: het percentage leerlingen dat de school zonder diploma verlaat (VSV).		•
N2.2	De schoolgids bevat informatie over: verzuimbeleid.		•

N3	Passend onderwijs	Nee	Ja
N3.1	De schoolgids bevat informatie over: De wijze waarop de ondersteuning van leerlingen die extra ondersteuning behoeven wordt vormgegeven.		•
N3.2	De schoolgids bevat informatie over bij welk(e) samenwerkingsverband(en) het bevoegd gezag van de school is aangesloten.		•
N3.3	In het schoolplan is het onderwijskundig beleid opgenomen waarbij tevens het schoolondersteuningsprofiel is betrokken (de voorzieningen die zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven).		•

3.3 Toelichting bij kwaliteitsprofiel

Het bovenstaande algemene beeld en kwaliteitsprofiel lichten we hieronder toe. Daarbij komen achtereenvolgens de volgende aspecten aan bod: de opbrengsten, de onderwijspraktijk, de kwaliteitszorg en de thema's voor het onderwijsverslag.

De opbrengsten

De school scoort op alle opbrengstindicatoren, doorstromingssucces in de onderbouw en bovenbouw en het cijfer voor het centraal examen, de laatste jaren boven de norm. Kanttekening die we hierbij plaatsen is of het ambitieniveau met betrekking tot de resultaten in overeenstemming is met wat van de leerlingen verwacht mag worden.

De onderwijspraktijk

Tijdens de door ons geobserveerde lessen hebben we het volgende beeld gevormd. Het pedagogisch klimaat in de klassen is vriendelijk en de lessen verlopen ordelijk. De leerlingen gedragen zich rustig, veroorzaken weinig verstoringen van de les en de onderlinge omgang is acceptabel. Leraren en leerlingen gaan op een respectvolle manier met elkaar om. De taakgerichtheid en de actieve betrokkenheid van de leerlingen is van les tot les verschillend. Enerzijds heeft dit te maken met de motivatie van de leerlingen, anderzijds heeft dat te maken met het pedagogisch overwicht van de leraar en de mate waarin de les door de leerlingen als boeiend en inspirerend wordt ervaren. De lessen hebben veelal een dominante periode van een frontaal-klassikale aanpak, gevolgd door een periode waarbij leerlingen aan de slag gaan met verwerkingsopdrachten, individueel of in groepjes. De leraar geeft aandacht aan sterkere en zwakkere leerlingen, in het bijzonder aan deze laatste groep met extra uitleg. Sterkere leerlingen krijgen wel de mogelijkheid extra dingen te doen, maar dit is niet systematisch of structureel in die zin dat hierbij ook sprake is van het stellen van doelen of eisen. In enkele lessen zagen we dat sterkere leerlingen de opdracht kregen zwakkere leerlingen te helpen. Dit "maatjes-project" is in ontwikkeling binnen de school.

De lessen zijn doorgaans leraar- en methode-gestuurd. Het stimuleren van de zelfstandigheid en zelfverantwoordelijkheid zagen we nog te weinig terug in de lessen. In de projecten die de school organiseert buiten de lessen om, is dat wel meer het geval. Het invullen van leerinhouden op grond van individuele verschillen tussen leerlingen of groepen van leerlingen is ook in een beginfase van ontwikkeling. In de brede onderbouw wordt gedifferentieerd op basis van de onderwijstype waarin de leerlingen zijn geplaatst, maar binnen de groep zelf vindt differentiatie minder plaats. Wel kunnen leerlingen bij enkele vakken op eigen tempo verder binnen de methode werken.

De begeleiding en ondersteuning van leerlingen is goed georganiseerd. De mentor speelt daarin een belangrijke rol onder meer in het vaststellen van achterstanden. Het hebben van een coachende rol naar de leerlingen is een ambitie van de school waarover alle leraren als kwaliteit zouden moeten beschikken. Het geven van feedback, wat gaat goed, wat kan beter en wat heb je daarvoor nodig, hebben we in de lessen nog te weinig kunnen waarnemen. De school heeft de zorgleerlingen goed in beeld en met eventuele inschakeling van externe contacten krijgt de hulp inhoud.

De kwaliteitszorg

De school heeft een regio-functie en probeert deze te behouden en te verstevigen. De maatschappelijke stages en andere projecten dragen daartoe bij. Wel heeft de school in de meerjarige prognoses van het leerlingenaantal te maken met krimp, maar de school heeft positieve verwachtingen dat deze krimp minder ingrijpend zal zijn dan voorspeld. Binnen het Dollard College vindt een transitie plaats in de wijze waarop de aansturing van de scholen plaatsvindt. Doel is de verantwoordelijkheid lager in de organisatie te leggen. Er zijn regio-directeuren benoemd en afdelingsleiders op de verschillende locaties. Binnen de locatie Bellingwedde was dit op het moment van onderzoek nog niet helemaal uitgekristalliseerd.

Het beleid is gericht op verdere professionalisering van de medewerkers en onderwijs op maat, differentiëren, is een belangrijk speerpunt van de school. Gezien de leerlingenpopulatie en het prestatieniveau dat van de leerlingen verwacht mag worden op grond van hun adviezen, zouden de ambities rondom de leerresultaten hoger kunnen. Een belangrijk ontwikkelpunt van het laatste jaar is de kwaliteit van de toetsen, ondersteunend voor een scherpere analyse van de vorderingen en resultaten, maar ook voor het vaststellen van de mogelijkheden van individuele en groepen van leerlingen. Het gebruikmaken van technologische hulpmiddelen in het onderwijsproces verkeert in een pilotfase, maar is veelbelovend.

De school heeft zicht op de kwaliteit van de lessen. Er vinden beoordelingen, lesbezoeken en evaluaties plaats. De kwaliteitseisen met betrekking tot de pedagogische en didactische vaardigheden kunnen naar onze mening scherper, met name waar het gaat om het bieden van boeiend en inspirerend onderwijs. De aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling en het aanbod burgerschap hebben we positief beoordeeld. Het meten van deze aspecten van een brede ontwikkeling van leerlingen ervaart de school nog als moeilijk.

Themaonderzoek:

professionele ruimte voor leren en omgaan met verschillen.

In het kader van het themaonderzoek voor het onderwijsverslag 2017 hebben we onderzocht in hoeverre de school professionele ruimte biedt voor leraren. Ons beeld is dat er voldoende professionele ruimte is voor leraren. De school faciliteert in tijd, organisatie, expertise en financiën en leraren maken ook gebruik van het scholingsaanbod. Zowel op individueel niveau als op collectief niveau is er mogelijkheid voor scholing. Leraren kijken bij elkaar in de lessen, hebben intervisie en geven feedback. Leren van elkaar en met elkaar is een belangrijk thema in de school. Dankzij de projectgroepen op diverse themagebieden wordt kennis op de verschillende gebieden uitgewisseld.

Op het terrein van het bieden van maatwerk en differentiatie in de lessen hebben we onderzocht hoe leraren omgaan met verschillen tussen leerlingen op basis van cognitieve verschillen. De school is gestart met onder andere aandacht voor differentiatie waardoor de resultaten daarvan pas later zijn te verwachten. Er is een verschil waarneembaar tussen de beleving van docenten en wat werkelijk wordt waargenomen als het gaat om differentiatievaardigheden. Daarbij kan een diagnose-instrument, waarbij het herkennen van verschillen tussen leerlingen overzichtelijk in beeld wordt gebracht, helpen om het vereiste complexe pedagogisch-didactische vaardigheidsniveau te bereiken. Hoewel er sprake is van het verhogen van de professionaliteit van docenten op dit gebied en er een start is gemaakt met een gedifferentieerd lessfofaanbod, vereist een gemeenschappelijke opvatting en houding ten aanzien van differentiëren nog aandacht. Zo is de visie op maatwerk of differentiatie en de uitwerking daarvan in het programma niet zichtbaar in alle vakwerkplannen. De visie op differentiëren in de school is vooral gericht op het voorkomen van doubleren, het aanbieden van verbreding en verdieping in de lesstof en het aanbieden van leerstof op een hoger niveau. De school biedt ruimte voor verschillen, groeit naar een lesstofaanbod dat aandacht heeft voor anders leren en met oog voor gedifferentieerde leerstijlen van leerlingen.